

Bryssel, 12. joulukuuta 2022
(OR. en)

15754/22

Toimielinten väliset asiat:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu) – Tilanneselvitys

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä asiakohdassa mainittuja ehdotuksia koskeva tilanneselvitys, joka on määrä esittää 19. joulukuuta 2022 kokoontuvassa liikenne-, televiestintä- ja energianeuvostossa (energia), jossa neuvostoa pyydetään panemaan se merkille.

Tämä selvitys on laadittu puheenjohtajavaltion vastuulla. Se ei rajoita yksittäisten valtuuskuntien erityisiä näkemyksiä tai tulevia kantoja. Siinä selvitetään asiakohdassa mainittuja ehdotuksia koskevaa tähänastista työtä neuvoston valmisteluelimissä ja esitetään tilannekatsaus ehdotuksen käsittelyyn.

LIITE

Puheenjohtajavaltion selvitys uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevien direktiivi- ja asetusehdotusten tarkastelun edistymisestä

I JOHDANTO

- 1) Komissio antoi 15. joulukuuta 2021 ehdotuksen direktiiviksi uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja ehdotuksen asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista.
Ne muodostavat EU:n uuden kehyksen, jolla pyritään vähähiilisiin kaasumarkkinoihin, edistämään vedyn käyttöä ja vähentämään metaanipäästöjä.
- 2) Vety- ja kaasumarkkinoiden hiilestä irtautumista koskevan paketin tavoitteena on mahdollistaa maakaasun kulutuksen hiilestä irtautuminen ja luoda sääntelykehys erityisiä vetyinfrastruktuureja ja -markkinoita sekä integroidun verkon suunnittelua varten. Ehdotuksissa vahvistetaan myös kuluttajia koskevat säännöt ja parannetaan toimitusvarmuutta.
- 3) Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi ehdotusta koskevan lausuntonsa 19. toukokuuta 2022 ja Euroopan alueiden komitea omansa 12. lokakuuta 2022.
- 4) Euroopan parlamentissa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) vastaa molempien asiakokonaisuuksien käsittelystä. Asetuksen esittelijäksi on nimetty Jerzy Buzek (PPE, Puola) ja direktiivin esittelijäksi Jens Geier (S&D, Saksa).

II TILANNEKATSAUS

- 1) Heinäkuussa 2022 puheenjohtajavaltio Tšekki aloitti keskustelut ehdotuksista energiatyöryhmässä. Näiden keskustelujen alustavien tulosten perusteella puheenjohtajavaltio toimitti sekä asetuksen että direktiivin ensimmäisen tarkistuksen 9. syyskuuta 2022. Teknisiä keskusteluja ensimmäisestä tarkistuksesta jatkettiin tämän jälkeen energiatyöryhmässä.

Ehdotuksista keskusteltiin myös liikenne-, televiestintä- ja energianeuvostossa (energia) Luxemburgissa 25. lokakuuta 2022. Keskusteluissa käsiteltiin pääasiassa seuraavia keskeisiä ja arkaluonteisia näkökohtia:

- I vetymarkkinoiden kehittämisen aikataulu ja vetyverkonhaltijoiden vertikaalinen eriyttäminen;
 - II rajatylittävät tariffit erityisissä vetyverkoissa ja tariffialennukset uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille maakaasuverkossa; ja
 - III vedyn sekoittaminen maakaasuverkkoon.
- 2) Ministerit antoivat puheenjohtajavaltiolle poliittista ohjausta ja määrittivät jatkotyöskentelyn suunnan. Tämän jälkeen puheenjohtajavaltio esitti 23. marraskuuta 2022 asetusta ja direktiiviä koskevan toisen tarkistuksen, josta keskusteltiin energiatyöryhmässä ja pysyvien edustajien komiteassa 7. joulukuuta 2022. Jäsenvaltiot kannattivat yleisesti ottaen tapaa, jolla liikenne-, televiestintä- ja energianeuvostossa käyty periaatekeskustelu oli otettu huomioon ehdotusten toisessa tarkistuksessa, ja toivat esiin joitakin muita huolenaiheita, jotka olisi otettava huomioon jatkettaessa lainsäädännön käsittelyä. Kolmas tarkistus, joka esitetään asiakirjoissa 15919/22 ja 15920/22, toimitettiin valtuuskunnille 12. joulukuuta 2022. Tässä kolmannessa tarkistuksessa puheenjohtajavaltio otti huomioon viimeisimpien keskustelujen tulokset sekä useita teknisiä muutoksia, jotka perustuvat jäsenvaltioiden kirjallisiin huomautuksiin (15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1) ja 23. marraskuuta 2022 julkaistuun komission oikaisuun. Kaikilla valtuuskunnilla on voimassa tarkastelu- ja/tai parlamentaarisia varaumia tekstiin, ja ne analysoivat edelleen kummankin ehdotuksen säännöksiä.

III KESKEISET KYSYMYKSET

1) Energianeuvoston 25. lokakuuta 2022 pidetyn istunnon jatkotoimena käsitellyt tärkeimmät poliittiset näkökohdat

a) Vetyverkonhaltijoiden vertikaalinen eriyttäminen

Komission alkuperäisiin ehdotuksiin vetyverkonhaltijoiden vertikaalisesta eriyttämisestä (direktiivin 62 artikla) sisältyi riippumattoman siirtoverkonhaltijan eriyttämismallin päättymisen vuoteen 2030 mennessä ja riippumattoman järjestelmävastaavan ja riippumattoman siirtoverkonhaltijan mallien saatavuus ainoastaan sellaisten vetyverkkojen osalta, jotka kuuluivat kaasupaketin voimaantulon aikaan vertikaalisesti integroituihin yrityksiin. REV 3 -tarkistus ei sisällä enää riippumattoman siirtoverkon haltijan eriyttämismallin voimassaolon päättymisajankohtaa eikä komission nimenomaista mahdollisuutta tarkastella riippumattoman siirtoverkon haltijan eriyttämismallin toteuttamiskelpoisuutta uudelleen vuoteen 2031 mennessä. Lisäksi on poistettu riippumattoman järjestelmävastaavan eriyttämismallia koskeva aikarajoitus. Omistuksen eriyttämismalli säilytettiin oletusarvoisena eriyttämismallina. Vetyverkonhaltijat voivat myös hyötyä olemassa olevia vetyverkkoja ja maantieteellisesti rajattuja verkkoja (direktiivin 47 ja 48 artikla) koskevista poikkeuksista, joiden soveltamista on yksinkertaistettu ja helpotettu REV 3 -tarkistuksessa.

b) Vetymarkkinarakenne ja siirtymävaiheen päättyminen

Komission ehdotuksiin sisältyi vuoteen 2030 ulottuva vetymarkkinoiden kehittämiseen tarkoitettu laajentumisvaihe, jonka jälkeen sovellettaisiin yksityiskohtaisempia sääntöjä. Uusien vetymarkkinoiden kehittämiseen liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi kyseistä ajankohtaa lykättiin yleisesti vuoteen [2035]. Tämä tarkoittaa sitä, että muun muassa kolmansien osapuolten säännellyn vetyverkkoihin pääsyn toteuttamista (direktiivin 31 artikla) sekä uutta vetymarkkinarakennetta, jossa vetyverkkoihin pääsystä jäsenvaltioiden yhteenliitännäispisteissä ei peritä tariffeja (asetuksen 6 artikla), koskevat säännökset tulevat voimaan vasta siirtymäkauden päättyttyä 1. tammikuuta 2036.

c) Tariffialennukset uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille maakaasuverkossa

Asetuksen 16 artiklassa tehdään ero uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille maakaasuverkossa myönnettävien tariffialennusten ja sellaisten tariffien välillä, joissa uusiutuvat kaasut saavat [100 prosentin] tariffialennuksen, ja vähähiiliset kaasut [75 prosentin] alennuksen. Kansallisten sääntelyviranomaisten mahdollisuus päättää vähentää tai olla soveltamatta alennuksia tuotantolaitoksista ja varastoista tapahtuvasta verkkoon syöttämisestä päätettiin ottaa nimenomaisesti käyttöön, jotta voitaisiin ottaa huomioon sellaisten jäsenvaltioiden huolenaiheet, joilla on tai joilla odotetaan olevan suuri uusiutuvien tai vähähiilisten kaasujen osuus energialähteiden yhdistelmässä tai joille mahdolliset vaikutukset rajatylittäviin virtauksiin saattavat olla ongelmallisia. Ehdotuksesta poistettiin tariffialennukset kolmansiin maihin yhteydessä olevissa syöttö- ja ottokohdissa.

d) Vedyn sekoittaminen ja kaasun laatu

Maakaasuverkkoon sekoitetun vedyn enimmäismäärä, joka kaasun siirtoverkonhaltijoiden on hyväksyttävä yhteenliitäntäpisteissä, tarvittaessa asetuksen 19 artiklassa säädettyä riitojenratkaisumenettelyä noudattaen, muutettiin 5 prosentista [2] prosenttiin. Vähennys kuvastaa useiden jäsenvaltioiden skeptistä suhtautumista sekoittamiseen, mutta kuitenkin niin, että edelleen varmistetaan esteettömät rajatylittävät kaasuvirtaukset. Asetuksessa säilytetään kaasun laadunhallintaa ja riitojenratkaisua koskeva yhdenmukaistettu lähestymistapa, johon monet jäsenvaltiot suhtautuivat myönteisesti.

e) Vähähiiliset kaasut

Direktiiviin lisättiin uusi 8 a artikla sen jälkeen, kun huomattavan moni jäsenvaltio oli lokakuun energianeuvostossa pyytänyt tällaista säännöstä, joka selventäisi jäsenvaltioiden mahdollisuutta käyttää vähähiilistä vetyä ja vähähiilisiä polttoaineita saavuttaakseen hiilestä irtautumista koskevat tavoitteet. Yhtä moni jäsenvaltio haluaa kuitenkin painottaa uusiutuvia kaasuja.

2) REV 3 -tarkistuksen tärkeimmät muutokset ovat seuraavat:

- Asetukseen lisättiin uusi johdanto-osan 74 a kappale, jotta voidaan ennakoida, että jäsenvaltiot voivat toimitusvarmuuden takaamiseksi päättää toteuttaa oikeasuhteisia toimenpiteitä, joilla tilapäisesti rajoitetaan yksittäisten verkonkäyttäjien mahdollisuutta tehdä kapasiteetista etukäteen tarjouksia kolmansiin maihin yhteydessä olevissa syöttökohdissa ja nesteytetyn maakaasun terminaaleissa.
- Asetuksen 20 b artiklaan (biometaania koskevat yhteiset eritelmät) tehdyillä lisäyksillä selvennetään kyseisen artiklan soveltamisalaa.
- Asetuksen 54 artiklaa muutettiin, jotta voidaan välttää ensimmäisten toimijoiden monopoli vetymarkkinasääntöjen tai verkkosääntöjen kehittämisessä ENNOHissa. Vastaavia muutoksia ehdotettiin johdanto-osan 56 kappaleeseen, jotta se olisi yhdenmukainen mainitun artiklan kanssa.
- Asetuksen 67 artiklaan (4, 9 ja 11 kohta) sisällytettiin laajempi lisäys, jossa otetaan huomioon asiakirjoissa 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 olevat oikaisut.
- Direktiivin johdanto-osan 70 kappaleessa selvennetään nyt, että direktiivin 63 artiklassa vahvistetut horisontaalista eriyttämistä koskevat säännökset eivät edellytä toiminnallista eriyttämistä. Verkko-operaattoreiden väliset synergiat, kuten palvelujen ja hallintorakenteiden jakaminen, voidaan siten säilyttää täysimääräisesti.
- Direktiivin 8 a artiklan (vähähiilisen vedyn rooli hiilestä irtautumista koskevissa tavoitteissa) säännökset on merkitty hakasulkeisiin, jotta niistä voidaan käydä jatkokeskusteluja kompromissin hakemiseksi.
- Direktiivin 46 artiklan 2 kohtaa muutettiin siten, että jäsenvaltioille annetaan harkintavaltaa sen suhteen, antavatko ne vastuun rajatylittävien yhteenliittäntöjen rakentamisesta ainoastaan tietyille vetyverkonhaltijoille.
- Direktiivin 62 artiklasta poistettiin vetyverkonhaltijoiden riippumattoman järjestelmävastaavan eriyttämismallin saatavuutta koskeva aikarajoitus.
- Direktiivin 80 artiklassa muutettiin niitä edellytyksiä, joiden mukaisesti jäsenvaltiot, jotka eivät ole suoraan liittyneet minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyn verkkoon, voivat poiketa direktiivin tietyistä säännöksistä.

- 3) Vaikka asian käsittely onkin edistynyt huomattavasti, tehtävää riittää vielä jonkin verran. Tšekin puheenjohtajakaudella käytyjen keskustelujen perusteella on jatkettava muun muassa seuraavien seikkojen käsittelyä:
- Uudelleenlaaditun asetuksen 67 artiklan toimitusvarmuutta koskevien säännösten yhdenmukaistaminen muissa rinnakkaisissa säädöksissä sovittujen uusien säännösten kanssa, mukaan lukien varastointiasetus (asetus (EU) 2022/1032), ehdotettu yhteisvastuuasetus (COM(2022) 549 final) ja hätätoimenpiteitä koskeva asetus (COM/2022/473 final). On pohdittava, missä määrin ja millä tavalla uudet sovitut oikeudet ja velvoitteet olisi pitkällä aikavälillä sisällytettävä kaasun toimitusvarmuutta koskevaan asetukseen.
 - Sen varmistaminen, että maakaasuverkkoihin pääsyä ja niihin liittämistä koskevat säännöt mahdollistavat kaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen ja samalla kuluttajien oikeuksien asianmukaisen suojelun.
 - Direktiivin 14 artiklan selventäminen siltä osin kuin on kyse kansalaisten energiayhteisöistä, niiden roolista ja yhteyksistä direktiivillä 2019/944 perustettuihin kansalaisten energiayhteisöihin ja direktiivillä 2018/2001 perustettuihin uusiutuvan energian yhteisöihin.
 - Pohditaan tarkemmin mahdollisuutta toteuttaa oikeasuhteisia toimenpiteitä, joilla tilapäisesti rajoitetaan mahdollisuutta tehdä kapasiteetista etukäteen tarjouksia kolmansiin maihin yhteydessä olevissa syöttökohdissa ja nesteytetyn maakaasun terminaaleissa.
 - Kattava keskustelu, jonka avulla voidaan hakea ratkaisua direktiivin 8 a artiklan säännöksiin, jotka koskevat vähähiilisen vedyn roolia hiilestä irtautumista koskevissa tavoitteissa.

IV LOPUKSI

- 1) Neuvostoa pyydetään panemaan merkille puheenjohtajavaltion tilanneselvitys.